

CHL.

ВАНЯ ГРОЗНАЙ, КЫРА УЧААСТАК,
УЧУУТАЛ УОННА ОСКУОЛА

Оссо 1985 сыллаахха эройуонум хайматтар «Вани Грозный» уениа кыра учаастактар дьылбалараа дьини истатын таһаартарбытым. Ол онтунам не хойооно кылаастык манник этэ.

Ардаангы биһр кинэ уобалас кэтиэ уоһастагыт оскуолатыгар сэттэс кылааска Вани Грознай дэри со-
ботох, биһр оҥо үөрөтөр эбит. Овоно Минирос иһепе-
тэр күнү быһа урукка сымдыбыт. Учууталлар кин-
рэ-киһр баар киһини кэтиэ минибэллэр. Иһепетэр
ыйытар: Бу Ванины үөрөтөр, кыра оскуолалары ту-
тар төһө сөптөөбүй дэри. Бу аччыгый бөһүөлөк тула
урукку улахан соххо элбэх сирдэрэ, бааһыналара
баар эбит. Уоһастагы эһэн элбэх үлөһити, техниканы
күн айым тэһиччи турар кини уһаһыһбаттан эсала
үлэлэтэр буоллахтарына улахан өрөскултаах буолсу,
овон Вани Грознайы соботохтуу да үөрөтөр эконо-
мическай өттүһүн барыстаах эбит дэри нааган таһаар-
быттар. Сүннэс минияк.

Кийн-аймаг барьта сүртэн айаан-танган озорор,
Сэтгэтэ да этисининит-өхүүсүүнхүт айнц, олохнхут
хайдха да уларьдунц, сир биир сүртэ чугааатах-
нытыва, киинин ийалин бүүбэйдээн нөрдөхпүтүнэ-
нхнэтэххинтнэ эрэ, сүүбүлэвэн-астанан, кийн-хара
бүүдан озоруюхнхут. Онон кириы сүрдээн туһага та-
һаарын, кэра участактары салтын сайыннарын ха-
йран да шаадалах. Онгон озор 80-с шалларга бэлэй-
да сайдан айнц эмнэ бэлбөмтө таһыгга хаалдылар,
балаһинишалайра мэраан нээр, Агардас кишлээр эрэ
бунбакка, сорох нэлэлэлээр да киинэрттэн дзон
киин сүрдэртэ нөхүүлээр, сир-уот хаалыта элбөөтэ.

Балар бирчигинилэрэнэн үп-харчы кырымчыга, үлэтэ суох хаалгы эрэ буолбатах, биер сүүн биричигинэтэ оскуолаар туруктара мөлөөһүнэ, сөтөөх таһыныах учууталлар тинибэттэрэ буолар. Билигин үөрэх суолтата хаааңгытаабыр да үрдээтэ. Төрөнүт оҕотун туһугар озорор. Кинилэр үөрэмэлэрин хааччыыныга тугуу да харыстаабат. Холубур, билигинтэн гимназияга үөрэмэр оҕолорун батыһан икки мал Чурапчыга кестэ, саарамгааччы хас да баар. Биллэи саллэннэттэн оҕолорун үөрөхтэрингэр үчүгэйдэр да, өмүк тылыгар үөрэмэттэр, өмөн көһүүһүнүн динр эдэрэн калына көрүстүм. Саллэннэ, нэһилиэк сайдыытын төрүтүкөн оскуола буолар. Хаана үчүгэй оскуола баар—өмнө олох сайдар, дьон олохсуйар. Урукку буолбатах. Билин суолтата аһара үрдээтэ. Кешнөрү ортолук үөрэнэр оҕо үөрэтин таагыра уустутурда. Аһад кылаастарга, гимназияларга, лицейдэргэ эрэ үөрэмэт оҕолор хото үрдүк үөрэххэ миннэр ныхаһаһылар.

Мөнхнэ ордук хярагч улаастайтар ажустараллар. IV-V-е хылаастартай улахан ёскуолаларынан аймахтарьгар, малларта дьулэсэн, ууһан сьадьан үөрөнэлэр. Бу ого нититигэр, үөрөдэр улахан охсуулаах. Ого эрдэ төрөнүүтэртитэн эйһэн халар, үскул-тэһиһа сьадьгар, дьондо-уонка номото суох буолар. Ариһах үөрөнөччилээх кыһаас, ёскуола элбөх билиһини чьаһини биэриһи сөн дьон өйдөбүд сьаһа. Ого өбөт-төн эһиһэ үөрөнэр куолута.

Үчүгэй материалыйг багадаах, янзыг техникческэй сөблөхөннөөх уонна, саамай кылабайар кылаабынайа, иккэ биллэрээх, дьүүрдээх, учуутал курдук учууталларынан ситэри хааччылаабыт эрэ оскуола өрбө дүрүн бэлэниин, итинниин кылаабын бизэр кылаабын.

Адын кылаастарга өдө үөрэххэ тирдымтыта, умсуданнаах, нүүстээх, олон кыра оскуоластарга да үчүтэйдик үөрэнэр өдө элбэх буолар. Онтон үрдүкү кылаастарга тахсап ытэхторун айы сыааа мөлтөөн, оскуоланы бүтэрээлэрин сааһа хаачыстыбада үөрэнэр өдө биэр эмэ ордор. Ол биэр бичигинизитинэн сөптөөх учууталларынан толору хааччылыгы суоҕа буолар. Хаан дагыны учуутал оруула намытаа. Бэйэлэрин үлэлэрин суолтатыгар уениа атын эйгэ үлэһиттэригар холоостохха кэлэи биэрбэт кыра хамнаастарын таһынан аны коммунальчый өнөкүрө сүтүн көрүлүбэт буолла. Оһон, этэргэ дылы, үгүс тьаа сирин учуутала урут хотонун көрөр, оһтон оскуолатыгар барар, сайынны өттөөн сыралаһар, эргиччи мүнүүтэбэ, чааска ыттарар.

Балар түмүктөрө билибөтүнөн билиги аралар-
бут билилээрлер, нитилилээрлер өксөр. Тыл си-
рин учуутала билилген хангынаарытар бирнөмө да
орног, омок сирдээрлери да буолбөтөр, сатаатар, дой-
ду лилинэн куулледиер, курортарга сыныллар, эм-
тээр да кыага кыччата.

Сир үрдүгөр тыһыһыччанын идэ, ула көрүүн баар. Кинилэр бары ивэрдэлээхтэр, туһалаахтар. Ол тыһын баран, олортоон мин икки идэни саамый ивэрдэлээхтарынан, эһиһэттээхтэринэн аарабын, ол — эһичит уопча учуутал идэлэрин. Вастакытыттан кини доруубу

Һата, иккиһиттән дьылбата тутулар.

Бийлал-улууснутугар үөрөнөр оёбут ахсаана 4300 тийийт. Маана үөрөнөтүн ахсаана 70-с сыйлар сараланималарыг 5300 сыйлыбытыт, онгон үс апар тийилыгчада дээр тангаары түһөн барап, кэники элбэв эрэрн бэллэтөн ааймакха. Дөтсэдтары кил-лэрэн турап үөрөх салалатыгар бипр тийилыгча кэри-тэ педүүнэит үлэлшир. Ону үрдүнэн учуутал кадрды-рынан хаатчыдыны ситэтэ суох. Үгүс оскуолааларга сүрүк предметтэриг бастак дьошор, сага оскуолаы бүтүрбит оёолор үлэлшиллэр, өрдөөбүтэ уурайбыт пен-сионердан солбуяллар.

Ариунаах, Соловьёв уонна Хакхыах өскулалары-
гар омук тылын учууталлара төрүт да суохтар. Омук
тыла суох билигин үйгэ ыраашыахын, бу өбөлөр
дьаалалара эрдэттэн сарбылаларыгар тиэрдэр. Манна
эбэн эдэр сана кадрдар кэллилэрэ аһыйабытын, ки-
пилэр таһымнара уонна улаары сыһыаннара урукку-
таагар мөлөөбүтүн билиэтиэххэ сөн. Уопсайынан да-
даны 70-80-с сыллартан учуутал кадрдарынан хаач-
чылланыа билигин улуус республикага саамай тиэх-
тэргэ смалдыабынныт туһунан ыратан суруйан тура-
бын. Ол балаһыанньа билигин да ситэ-хото көмүөт.
Бу өхсүүтэ олус улаахан. Чэ, ылан көрүң. Сэрин бү-
нүтэ 54-с сыла буолла. Оччолорго төрөөбүттэр өрө-
тойдорун ааһан пенсияга тахсан эрэллэр. Бу бүтүн
үйэ агарыттан ордук кэмгэ билигин улуустан төһө
улаахан үөрөхтээх учуонай, үрүдүкү үлэһит табыста?
Биир министр Борсөөнтан ураты кимнээхпиний? Хас
дөктөр, профессор, академик баар буолла, сэрин ви-
дөөһүн көлүөнэни ааһыатааха?

Кошнору үрдүк үөрэхтөөх ортоку, ортолдуун үлэ-
һит сии элбэх буолуо да бүтүн улуустан үйө агарын
устата, нөр, биэр Уёһээ-Булуу орто оскуолатын ача-
рын да саҕа биллэр-көстөр, көһөнө дьону таһаарба-
тыбыт. Улауска баһылык, обургу салайааччы да
буолуох дьоммут аҕыйах, арыччаларбыт куоракка
талаһар курдуктар. Бу — киһи толкуйдаан көрүүн
сөптөөх бөлөһүмүһүнэ буолбатах дуо? Балар таһи-
лэро, биричиинилэрэ туюхха хатана сытарый? Мин
савымахпар, сүһиэ билии аҕыйагар, кэдрэ кытта үлэ
мөлтөһөр буолар. Кэлин сылларга гиниэһиэ, аһал
үөрөтөн суотугар үөрэххэ кириин элбээбит курдук да
атыттар билиһинтэн өмнө хаалбаттар, олох көрдөбү-
лэ оһурук буолла. Уоскуйуохха табыллыбат. Оскуола,
учуутал үрдүк аата-сүөлэ, чэһиэ-хайҕала, киһилэр
үөрөнөөччилэрэ үөрэхтэрин тейэ сэдҕабыттарынан
үтүө үлэһит дьон буолбуттарынан ыакалаһыахтаах.
Кистэл буолбатах, билиһэхэ билиһыгар тас көстүүнүн
уахһуһуу, аһака-суолга аһара тардыһыы, олох сата-
рыйымытынан учууталлар өттүлэринтэн үлэбэ эһиһэ-
тинэс кытчалаһына, көрдөбүл намтааһына баар суол.
Мань таһынан улууснутугар урунку сыллартан кэдрэ
уу системалаахтык бэлэмнээһингэ, үөрөттигэ үлэ
кыаллыбат.

Туту барьтын кадрдээ бийээрлалар. Хойбуур, ялан нөрүүххэйг эрэ: Билигийн—чурагчид, бүтүн Саха сирин аар-саарга матырын тустуубут Д. П. Коркин барьадыттан, суох буолуодуттан хайдах турукка тийбигин билэбит, биллибит. Онтон хайынар спорда Н. Понов, А. Елграфов, П. Митин курдук фанат дьоннор спортон туоруохтарыттан букатын эстэн эрэр. Эбэтэр үчүтэй өттүттэн Н. Н. Кычкин, Н. С. Пилигин курдук энтузиаст тренордэр үлэлэринэн дуобанка хайдахтаах ситиһиллэннэбиттэй? Сөгчө-бачча өрө тутуллубаталлар дэбаны физик Гаврил Яковлев, математик Василий Петров элбэх үөрөнөөччилэрэ үрдүк үөрэх аартыгар дабайдылар. Николай Герштин Мугудайын оҕолорун үчүкүүтэ хайдахтаах таһымыга таһаарда? Дьэ, бу ийини эгэбин оскуола үлэтигэр мугутуур суолта бэрлэллэхтөөх, көмө оҕобуллуохтаах, ордук учууталлары бэлэмнээһинигэ болгомото ууруллуохтаах диир.

Үйлэ сурулзубуттарта олохуар, өсхондэлэри
учууталлэрилан хаагчыйылым, кадры бэлэмизээһини
тусларыга, үөрөнзэччилэрэ билигити нэмгэ сөн-
төөх билигити дигрингэ, кыра улаастанкыры сайына-
рыга мун бэлэчэи мааньнык этилэрдэхэхи:

Матлагийгтэй. Өдөнтэйм курдук, учууталга адыас нийтлэн дэвсгүрдээх, талааныах, багалаах эрэ ийн үөрэннэн, үлэннэн наада. Ол ийн Чурасчы өртө оркуулатыгар эбэтэр гимназияда багалаан, сатааттар, биш-ниги анал педагогическай хайыскалаах кылаастарда аһыадын. Олорго оркуулаалартан талан учуутал ндэтитэр сыһыаннаах диэбит, багалаах оғолору X-XI кылаастарга үөрэткээдиг. Кырата, аңардара уолаттар буодаллара ордук этэ. Бу оғолорго сымаллаах юмөнү, иэд ылаахтарына төһөнн үлэннир да дуогабар-дары оғорууоһа сөп.

Тыя хаһаайыстыбытыгар туһаайымылаах бүтүн ос-

бууд, спортивнай лицей, бизнес-кылаас курдуктаа баатлар. Онтон учуутал курдук олус уустга, шаа-
лаах идэвэ аналлаах кылаастар баар буолуулары тун-
сатамматтаабын? Бэйэбит олохтоох, кыра эрдэттэ
тэн талап, багаран, эрдэттэн бэлэмнэни уһуллубу
учууталлары бэлэмнээһин—бу улуспут ниилсэ-
кылэ. Кинилэри манаа мнэстэтигэр бэлэмнөөһүнэ
үөрэтингэ, анал кылаас аһыга анал дык-уот кэр-
лүбэт, эбии үп-харчы өрөсүөттэммат. Манаа таа-
лаан, ырытан көрүүххэ.

Иккинхэвч. Авадлаах, тус сумдлаах оёуудад, кылаастары ашы олохнут көрдөбүлэ буола. Оу даданы. Бу, оёуудадар, билэгийн бадаһыннытар ыараабыт, учууталлар тийэбэт көмхэритэр, уруу нурдуг, уонсай үөрэтэн элбэти ситисэннэн, оёу үөһүн, тадаһын ситэ арылбаккын.

Од нийн нэвчилгээтэртэй нийрэн тэмцэлдэг бол
хүчтэй эсвэл нөхцөлөөсөөр (дүнхлүүлэгдсэн) үүсч
оголорго улууснут нийлгэр биш интернат аши
гын. Мөнхлэх дүр-уот, үн хөстөрө уустуга өдөр
Ний гынн баран, өдө, үөрөх туйутар бичигдэн
буулохха сөп, төрөнхүүтэр дүнхлэнэ үөрөх өдөр
рун сий биш ашын-тангынхн хөдөлгөөл. Ой
астарын хөрчигдэн бөхлээр да угарга сөхүүлнэ э
лэр. Гада хоту интернат ашын-тангынхн буулар, ний
дээх өдөр тм нэвчилгээтэртэй нийрэн үөрөх
лээр элбн, нийлгэрлэг, үөрөхтэртэр нийлгэр
буулоу, төрөнхүүтэр өдөрлүн бөгдөн нийлгэр
хөдөлгөөн бөхлээр ачма эс.

Үсүүнүйс. Улуускаа кадрдари бэлэмжүүлһи сүрү
вүөххэ, кииниэххэ, көмөдөһүөххэ. Билигин өскө
лапар өгөлөрү I-II сылы быһа үөртөн-таһаан бари
сибээстэрэ быстар. Киинлэр үөрөхтэрин салымал
рыгар, идэ ыһалларыгар кыһаллааччы эабэх өрүт
да, чончу ону билээччи, утумиэххык үлэһектэ сөх
курдук. Холбоор, билигин улууспутугар тоһо эр
идэлээх үлэһит баарын, ханымтар тийһээртэ
тоһо өрө ханна үөрөнэ сылдылларын, батыһа
лара хайдаһын, туох кыһалҕалаахтарын ки
рий, ханнык тэрплэ дьарыктанарый? Ол үһсү
дары бэлэмжүүлһиһиһэ аһад комиссията тэрийэ
кыһаллар буолаһына, киһитэ да аһааха. Мот
улуустааһы үөрөх управлениетын биһр энэ аһа
һиһын үлэһит соробуһ көбүрөтөн да туран, өлү
рууска быһымтыһан кэллэриэххэ.

Төрдүүчүүн. Баян Грознай үерэнэрэ наада, ит-
тэр кырым улаастактарга кыра оркуолалары сатты-
ры, салгыи сайыннарымы хайаан да наада. Бу о-
ркуолалэр үөрээ кылаастарын үерэнэрчелэрэ, ошпи-
нит курдук малга дьылзэнэн, уунаи сылдыи үерил-
лэрэ улахан охсуулаах. Онон бу өбөлөрү табылар
спрдэригэр автобуһунаи бөсхө таһаи үерэткити те-
рийнэххэ. Төрдө дьэтэххэ, кыра улаастактар эстэ-
мөлтүүр сүрүн биричиинэлэрэ төрөннүттэр аһаары
үерэттэрээри киин бөһүөлөктэргэ көбөн шарталары
буолар. Оттон күн ахсын өбөлөрө дьылзэлэригэр бөр-
буоллактарына, харах, далыгар сылдыаллар, үерэт-
ригэр оҕустарыылара аччыыр. Оччотугар наадаи то-
до көбө сатыахтарай? Маннык таһааныи-тиһиини
улахан уустук боннууоэска кубуллутумуоха, ох-
куота да кыра буолуон сөп, Соробун өлөхтөөн да
наалта, төрөннүттэр үйүнүөхтарыи сөп.

Билигийн үн-ас олус тийвэт кэингэр бэлдэг
үөрөнэллэртгэр, нитиллэллэртгэр араас санга суу-
ры, кыахтары көрдүүр кэм. Олорго сүрүн бөрдүг
нэв эрдэ этэн аһарбытым күрдүк, үөрөнээчигэ нэ
билигийн нигэрин. кпинлэр талааниарын. динкурлар
мунгутуурдук арыйы, салгын үөрөнөн сөнтөөх ир-
ин ылыларын ситинин буолуохтаах. Ол нитатта
учуутал кидрдары үөрэтнигэ сүүмэрдэһинигэ суула
бөрүлэллэхтөөх, кыону хамнастаары кылаас-комплети
элбэгэ тута сатаалын уурайахтаах. Намыһах нэ-
тох, билинин ситэ биэрбэт учууталлар түүрүлэх-
тар. Күүс түмүлүлүхтөөх. Үөрэтнигэ сөнтөөх үсүл-
буһа суох, үчүутал тийвэт буолуоһына ханна баар-
рар таһыахха, идлэһэххэ наада. Онтон оһуук үсү-
луобуһаны билиэхэ ким да төрийэн биэрэ суога.
Бүтүһүнүүтэ бэйэбитигтэн, хас биирдин төрөһүтүн,
учууталтан, салайааччыттан, оёкумалттан тутулу-
таах. Балар олоччута бүүдү сүлөөрбүт, ситтэрбит,
нэһиллээккин, улууснут ниники кэскилин бөһүрүө-
тара. Олортои ким да түүра түүра хаалара табыл-
бат.

Түмүгөр, бу этимдерим тула бирер өз киши санга-
тын суруйбан, этен, туруорсан көрөллөро буоллар дини
баарлаахным.

Иван ПОНОМАРЕВ.

О. ЖИРКОВА.

ПРЕДПРИЯТИЯМ, ОРГАНИЗАЦИЯМ, ПРЕДПРИНИМАТЕЛЯМ-ПОЛЬЗОВАТЕЛЯМ ККМ

1998 жыл бос йилин 30 күн.

«О мероприятиях по адаптации контрольно-кассовых машин к изменению масштаба цен».

Государственная налоговая инспекция по Чуралчинскому улусу ставит вас в известность, что в соответствии с Постановлением Правительства РФ от 18.09.97 г. № 1182 «О проведении мероприятий в связи с изменением нарицательной стоимости российских денежных знаков и масштаба цен», Решением Государственной межведомственной экспертной комиссии по контрольно-кассовым машинам от 23 октября 1997 г. (протокол № 5/37-97г.) предусмотрено провести мероприятия по адаптации всего парка контрольно-кассовых машин к изменению масштаба цен, должны завершиться к 1 июля 1998 г. После 30 июня 1998 г. не адаптированные машины будут сняты с регистрации, а в случае их применения после указанной даты к предприятиям и индивидуальным предпринимателям будут применяться штрафные санкции в соответствии с действующим законодательством.

В связи с этим все предприятия и индивидуальные предприниматели пользователи ККМ не прошедшие адаптации ККМ к новым масштабам цен должны адаптировать ККМ в ЦТО и перерегистрировать в ГНИ по Чуралчинскому улусу.

Главный госналоговый инспектор по работе с правоохранительными органами ГНИ по Чуралчинскому улусу АЛЕКСАНДРОВ В. Е.

ПРОТОКОЛ № 5/37-97 (извлечение) заседания Государственной межведомственной экспертной комиссии по контрольно-кассовым машинам (ГМЭК)

г. Москва 23 октября 1997 г.

«О проведении мероприятий по адаптации контрольно-кассовых машин к изменению масштаба цен и обеспечении использования контрольно-кассовых машин при осуществлении денежных расчетов с населением в период введения в платежный оборот в Российской Федерации денежных знаков нового образца в соответствии с Указом Президента Российской Федерации от 4 августа 1997 г. № 822 «Об изменении нарицательной стоимости российских денежных знаков и масштаба цен» и постановлением Правительства Российской Федерации от 18 сентября 1997 г. № 1182 «О проведении мероприятий в связи с изменением нарицательной стоимости российских денежных знаков и масштаба цен».

1. Установить, что перевод контрольно-кассовых машин на работу в новом масштабе цен осуществляется с 1 января 1998 г. по 30 июня 1998 г. включительно.

До 1 января 1998 г. все контрольно-кассовые машины, используемые на территории Российской Федерации, работают в действующем на данный период времени масштабе цен. Начиная с 1 июля 1998 г. все контрольно-кассовые машины, используемые на территории Российской Федерации, работают только в новом масштабе цен.

В период с 1 января 1998 г. по 30 июня 1998 г. включительно контрольно-кассовые машины, используемые на территории Российской Федерации, могут работать в старом или новом масштабе цен. При этом не допускается использование на предприятиях (в организациях, магазинах и др.) контрольно-кассовых машин, работающих одновременно в разных масштабах цен.

На весь период времени проведения мероприятий, связанных с деноминацией (с 1 декабря 1997 г. по 31 декабря 1998 г. включительно), цена товара (услуги) указывается на ценнике в двух масштабах цен одновременно.

На чеке, выдаваемом покупателю (клиенту), стоимость товара (услуги) должна соответствовать одной из двух цен, указанных на ценнике, и независимо от предъявляемых купюр (нового или старого образца) проставляется в одном определенном масштабе цен: до проведения адаптации контрольно-кассовых машин к изменению масштаба цен в рамках данного предприятия (организации, магазина и др.) — в старом масштабе цен, после проведения адаптации — в новом масштабе цен.

Конкретные сроки и дату (в пределах с 1 января 1998 г. по 30 июня 1998 г. включительно) перевода контрольно-кассовых машин на работу в новом масштабе цен определяет пользователь контрольно-кассовых машин совместно с соответствующим центром технического обслуживания, где его контрольно-кассовые машины поставлены на техническое обслуживание.

Органы исполнительной власти субъектов Российской Федерации вправе устанавливать графики перевода контрольно-кассовых машин в данном регионе на работу в новом масштабе цен, имея в виду, что

этот перевод должен быть завершён не позднее 30 июня 1998 г.

Установить, что стоимость товаров или платных услуг проставляется в документах строгой отчетности (квитанциях, путевках, билетах, талонах, знаках почтовой оплаты и др.) приравненных в соответствии с постановлением Совета Министров — Правительства Российской Федерации от 30 июля 1993 г. № 745 к чекам, по 31 декабря 1997 г. — исходя из старого масштаба цен, начиная с 1 января 1998 г. — исходя из нового масштаба цен.

2. Адаптация контрольно-кассовых машин к изменению масштаба цен осуществляется по одному из следующих направлений:

а) перепрограммирование контрольно-кассовых машин;

б) внесение незначительных конструктивных изменений в контрольно-кассовые машины;

в) замена отдельных контрольно-кассовых машин на контрольно-кассовые машины других моделей, включенных в Государственный реестр контрольно-кассовых машин, работающие в новом масштабе цен.

Перечень моделей контрольно-кассовых машин, сгруппированных по направлениям их адаптации к изменению масштаба цен, приводится в приложении № 1 к настоящему протоколу.

Модели контрольно-кассовых машин, которые в процессе их адаптации к новому масштабу цен были перепрограммированы и в которые были внесены незначительные конструктивные изменения, подлежат переосвидетельствованию на предмет их соответствия техническим требованиям, предъявляемым к контрольно-кассовым машинам, используемым на территории Российской Федерации.

Модели контрольно-кассовых машин, в которые в процессе их адаптации к новому масштабу цен были внесены незначительные конструктивные изменения, подлежат сертификации в Госстандарте России.

Обратить внимание экспертных организаций и Госстандарта России, что работы по проведению технического освидетельствования и сертификации моделей контрольно-кассовых машин должны быть проведены в предельно ограниченные сроки.

Модели контрольно-кассовых машин, подлежащие сертификации и (или) техническому освидетельствованию согласно настоящему пункту протокола, представляются в Госстандарт России, соответствующие технические экспертные организации и Государственную межведомственную экспертную комиссию по контрольно-кассовым машинам заявителями (генеральными поставщиками).

Перевод контрольно-кассовых машин на работу в новом масштабе цен (путем перепрограммирования контрольно-кассовых машин или внесения незначительных конструктивных изменений в контрольно-кассовые машины) осуществляется центрами технического обслуживания контрольно-кассовых машин по методикам, подготовленным соответствующими заявителями (генеральными поставщиками) контрольно-кассовых машин.

Заявителям (генеральным поставщикам) контрольно-кассовых машин организовать работу с центрами технического обслуживания и пользователями контрольно-кассовых машин по переводу контрольно-кассовых машин на работу в новом масштабе цен в соответствии с положениями настоящего протокола.

Внести дополнения в технические требования к электронным контрольно-кассовым машинам (ККМ) согласно приложению № 2 к настоящему протоколу.

3. Установить, что пользователи контрольно-кассовых машин должны по состоянию на окончание последнего рабочего дня 1997 г. снять с каждой контрольно-кассовой машины в зависимости от ее конструктивного исполнения общие итоговые показания главного суммирующего счетчика, контрольной (фискальной) памяти. Обнуление показаний главного суммирующего счетчика, контрольной (фискальной) памяти не допускается.

Снятие общих итоговых показаний с контрольно-кассовой машины оформляется актом по форме № 26-Д согласно приложению № 3 к настоящему протоколу.

Аналогичная операция по снятию общих итоговых показаний производится на дату перевода контрольно-кассовой машины на работу в новом масштабе цен. При этом производится общее снятие в соответствии с требованиями, установленными в эксплуатационной документации на данную модель контрольно-кассовой машины, с оформлением акта по форме № 26-Д согласно приложению № 3 к настоящему протоколу. В паспорт (формуляр) контрольно-кассовой машины вносится запись о переводе ее на работу в новом масштабе цен с указанием календарной даты, заверенная подписью механика и печатью центра технического обслуживания, осуществляющего указанную работу.

Пользователь контрольно-кассовых машин обязан в 3-х дневный срок представить необходимые документы в соответствующий налоговый орган для перерегистрации контрольно-кассовых машин, переведенных на работу в новом масштабе цен.

4. (Не приводится).

5. В целях обеспечения в соответствии с распоряжением Правительства Российской Федерации от 29 сентября 1997 г. № 1402-р повсеместного использования средств визуального контроля соответствия контрольно-кассовых машин эталонным образцам и их надлежащего технического состояния создания условий для визуального контроля со стороны проверяющих органов за правильностью и своевременностью перевода контрольно-кассовых машин на работу в новом масштабе цен, повышения ответственности со стороны пользователей контрольно-кассовых машин и центров технического обслуживания контрольно-кассовых машин обеспечить внедрение голограмм «Государственный реестр 1997 года» и «Сервисное обслуживание 1998» в процесс перевода контрольно-кассовых машин на работу в новом масштабе цен.

Установить, что все машины, работающие в новом масштабе цен (в том числе с учетом требований к настоящему протоколу), должны быть оснащены средствами визуального контроля — голограммами «Государственный реестр 1998 года» и «Сервисное обслуживание 1998 года».

Вновь реализуемые контрольно-кассовые машины, работающие в новом масштабе цен, оснащаются голограммами «Государственный реестр 1998 года» те перальными поставщиками контрольно-кассовых машин. Контрольно-кассовые машины, переведенные на работу в новом масштабе цен путем перепрограммирования или внесения незначительных конструктивных изменений (в соответствии с п. 2 настоящего протокола), оснащаются голограммами контрольно-кассовых машин. При этом ранее установленные голограммы «Государственный реестр 1997 года» и контрольно-кассовые машины, переведенные на работу в новом масштабе цен путем перепрограммирования или внесения незначительных конструктивных изменений, могут быть сохранены.

Все контрольно-кассовые машины оснащаются голограммами «Сервисное обслуживание 1998» центрами технического обслуживания контрольно-кассовых машин. При этом центры технического обслуживания контрольно-кассовых машин должны провести техническое освидетельствование поставленных у них на обслуживание контрольно-кассовых машин. Голограммы «Сервисное обслуживание 1997» удаляются.

Российской ассоциации производителей кассово-технической обеспечить строгий учет за распространением средств визуального контроля.

6. Установить, что, начиная с 1 января 1998 г. не принимаются к регистрации в налоговых органах контрольно-кассовые машины, не работающие в новом масштабе цен.

Рекомендовать Госналогслужбу России дать указания налоговым органам по подчиненности не принимать с 1 января 1998 г. к регистрации контрольно-кассовые машины, не обеспечивающие при осуществлении денежных расчетов с населением работу в новом масштабе цен, организовать работу по регистрации контрольно-кассовых машин, переведенных на работу в новом масштабе цен, и снятию с регистрации контрольно-кассовых машин, не адаптированных до 1 июля 1998 г. работе в новом масштабе цен.

На момент регистрации (перерегистрации) контрольно-кассовых машин должны быть оснащены средствами визуального контроля «Государственный реестр 1998 года» и «Сервисное обслуживание 1998».

Просить Госналогслужбу России представить до 15 февраля 1998 г. в Государственную межведомственную экспертную комиссию по контрольно-кассовым машинам сведения о всех зарегистрированных по состоянию на 1 января 1998 г. в налоговых органах контрольно-кассовых машинах, в которых указан наименования моделей контрольно-кассовых машин и их количество по каждой модели в разрезе субъектов Российской Федерации.

7. Ответственность за своевременный и правильный перевод контрольно-кассовых машин на режим работы в новом масштабе цен возлагается на пользователей контрольно-кассовых машин, центры технического обслуживания и заявителей (генеральных поставщиков).

Просить Госналогслужбу России, ФСНП России, МВД России, ГАК России, органы исполнительной власти субъектов Российской Федерации возложить на их соответствующие подразделения контроль за исполнением мероприятий по переводу контрольно-кассовых машин на работу в новом масштабе цен.

Председатель Государственной межведомственной экспертной комиссии по ККМ В. А. ПАВЛОВ.

Петр ПОПОВ.

